

Spółdzielcza Grupa Bankowa

BANK SPÓŁDZIELCZY W PRUSZCZU POMORSKIM

UJAWNIE NIE INFORMACJI

dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, część ósma.

wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku

Pruszcz, kwiecień 2019 r.

SPIS TREŚCI

Str.

1.	INFORMACJE O BANKU	3
2.	PODSTAWY PRAWNE	3
3.	CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZADZANIA RYZYKIEM	3
4.	ZAKRES STOSOWANIA	5
5.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH	5
6.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH	7
7.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA KREDYTOWEGO	9
8.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE KORZYSTANIA Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI)	13
9.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA RYNKOWEGO	14
10.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO	14
11.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE EKSPOZYCJI KAPITAŁOWYCH	15
12.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE NARAŻENIA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ	16
13.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE POLTYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ	17
14.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ	19
15.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE SPEŁNIANIA PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKREŚLONYCH W ART. 22aa USTAWY PRAWO BANKOWE	27
16.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE DŹWIGNI FINANSOWEJ	27
17.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE AKTYWÓW OBCIĄŻONYCH I WOLNYCH OD OBCIĄŻEŃ	28
18.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	28

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1 Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem oraz poszczególnymi rodzajami ryzyka

ZAŁĄCZNIK NR 2 Oświadczenie Zarządu

ZAŁĄCZNIK NR 3 Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami

ZAŁĄCZNIK NR 4 Informacja na temat funduszy własnych w okresie przejściowym

ZAŁĄCZNIK NR 5 Ujawnienia w zakresie dźwigni finansowej

ZAŁĄCZNIK NR 6 Ujawnienia dotyczące aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń

1. INFORMACJE O BANKU

1. Bank Spółdzielczy w Pruszczu Pomorskim, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Pruszczu, ul. Dworcowa 6, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000111079. Jednostce nadano numer statystyczny REGON 000495266 oraz NIP 559 00 08 961.
2. W 2018 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej w następujących placówkach:
Centrala: w Pruszczu, ul. Dworcowa 6, 86-120 Pruszcz
Oddziały:
w Pakości, ul. Barcińska 14, 88-170 Pakość
w Dąbrowie, ul. Centralna 12, 88-306 Dąbrowa
w Rojewie, 88-111 Rojewo 70
Punkt Kasowy w Serocku, ul. Wyzwolenia 15, 86-120 Pruszcz (podlegający pod Centralę)
3. Bank, w ramach posiadanych uprawnień i zezwoleń, prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Bank jest zrzeszony z SGB-Bankiem S.A. w Poznaniu oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony SGB.
5. Bank nie posiada udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.
6. Stopa zwrotu z aktywów ROA netto według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 0,55%.

2. PODSTAWY PRAWNE

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na dzień **31 grudnia 2018 r.**
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji nie uznał informacji za nieistotne, zastrzeżone lub poufne, od ujawniania których by odstąpił.
3. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w następujących dokumentach:
  - 1) Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego za rok 2018;
  - 2) Sprawozdanie z działalności Banku Spółdzielczego w Pruszczu Pomorskim w 2018 roku.
4. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych bez miejsc po przecinku.

3. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Pruszczu Pomorskim” wprowadzoną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Pruszczu Pomorskim na lata 2018-2022”, która podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji; przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

2. „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Pruszczu Pomorskim jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Pruszczu Pomorskim”, „Procedurą planowania (...)”, a także Zasadami, które są dedykowane zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyk bankowych.
3. „Strategia zarządzania ryzykiem (...)” zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.
4. Akceptowalny poziom ryzyka ustalany jest przez Zarząd Banku oraz zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.
5. Przestrzeganie akceptowalnego poziomu ryzyka, podlega monitorowaniu oraz raportowaniu przez komórki organizacyjne Banku dokonujące pomiaru ryzyk występujących w Banku, zgodnie z przedmiotowymi regulacjami i „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Pruszczu Pomorskim”.
6. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w **Załączniku nr 1** do niniejszego dokumentu.
7. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 435 ust.1 lit. e zawarte jest w **Załączniku nr 2**.
8. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w „Strategii zarządzania ryzykiem Banku Spółdzielczego w Pruszczu Pomorskim” oraz uchwale Rady Nadzorczej określającej akceptowalne poziomy ryzyka (apetyt na ryzyko) w 2018 roku. Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami ilościowymi na dzień ogłoszenia informacji zawarty jest w **Załączniku nr 3**.
9. W zakresie art. 435 ust 2 Rozporządzenia Bank informuje, że:
  - 1) Organem zarządzającym w Banku jest Zarząd Banku, powoływany przez Radę Nadzorczą. W roku 2018 Zarząd działał w trzyosobowym składzie. W skład Zarządu wchodzi:
    - a) Prezes Zarządu,
    - b) Wiceprezes Zarządu ds. finansowych,
    - c) Wiceprezes Zarządu ds. handlowych.
  - 2) Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku: siedmiu członków pełni po jednym stanowisku dyrektorskim, czterech członków pełni po dwa stanowiska dyrektorskie. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.
  - 3) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg Statutu Banku biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej wiedzy, umiejętności, doświadczenia, reputacji, uczciwość, etyczność, niezależności osądu i bycia niezależnym członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Polityką oceny odpowiedniości kandydatów na Członków Zarządu, Członków Zarządu oraz Zarządu. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku, biorąc pod uwagę wiedzę, umiejętności, doświadczenie, reputację, uczciwość, etyczność, niezależność osądu i bycia niezależnym kandydata, oceny następczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Polityką oceny odpowiedniości kandydatów na Członków Rady Nadzorczej, Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej.

- 4) Bank, celem promowania zróżnicowania w miarę możliwości, przy zachowaniu zasady proporcjonalności, w stosunku do rozmiarów prowadzonej przez Bank działalności oraz formy organizacyjnej i jej struktury stara się brać pod uwagę w procesie rekrutacji zalety płynące ze zróżnicowania i stara się zapewnić zróżnicowanie, tak wśród członków organów zarządzających, jak i wśród personelu. Zróżnicowanie nie jest jednak kryterium priorytetowym, w stosunku do kryteriów kwalifikacji i kompetencji przy rekrutacji na dane stanowisko.
- 5) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.
- 6) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Pruszczu Pomorskim” definiującej: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

4. ZAKRES STOSOWANIA

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

5. UJAWNIENIA W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH

Bank definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 31 grudnia 2018r., w szczególności postanowieniami Rozporządzenia 575/2013 i Prawa Bankowego. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 473 oraz 492 Rozporządzenia 575/2013 oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/201

Fundusze własne Banku obejmują:

1) kapitał Tier I;

2) kapitał Tier II.

1. Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:

- a) wpłacony fundusz udziałowy, Bank wykazuje w rachunku funduszy własnych fundusz udziałowy opłacony do dnia 28 czerwca 2013 roku, udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku zalicza się do funduszy własnych po uzyskaniu zgody KNF, wg stanu na dzień ujawniania informacji Bank nie ubiegał się o taką zgodę.
- b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF- za rok 2018 Bank nie występował o taką zgodę,
- c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody KNF - za rok 2018 Bank nie występował o taką zgodę,
- d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:

- fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
  - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”- w przypadku wystąpienia
- e) kapitał rezerwowy,
- f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej- w przypadku wystąpienia
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
- a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
  - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku – w przypadku wystąpienia;
  - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji- w przypadku wystąpienia;
  - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji- w przypadku wystąpienia;
  - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizacyjne, których skutki nie zostały odniesione na fundusze- w przypadku wystąpienia;
  - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności- jeśli przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier I obliczonego bez uwzględniania pomniejszeń;
  - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I- w przypadku wystąpienia;
  - h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej -w przypadku wystąpienia;;
- 3) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej;
  - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku- w przypadku wystąpienia;
  - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji- w przypadku wystąpienia;
  - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji-w przypadku wystąpienia.
  - e) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II
2. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR- w przypadku wystąpienia;
  - 2) pożyczki podporządkowane- w przypadku wystąpienia;
  - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem- w przypadku wystąpienia;
  - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:

- a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku- w przypadku wystąpienia,
- b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji- w przypadku wystąpienia,
- c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji- w przypadku wystąpienia.

KALKULACJA FUNDUSZY WŁASNYCH NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018r.

Lp	Rodzaje kapitału	Opis kapitału	Stan na 31.12.2018 r.
I. KAPITAŁ TIER I			
Kapitał podstawowy TIER I			
1	Opłacone instrumenty kapitałowe	Fundusz udziałowy wpłacony przez członków Banku do dnia 28.06.2013 r.	601
2	Fundusz rezerwowy	Fundusz zasobowy i rezerwowy tworzone zgodnie ze Statutem Banku	11 345
3	Skumulowane inne całkowite dochody	Fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	242
Pozycje pomniejszające kapitał podstawowy TIER I			
4	Wartości niematerialne i prawne	zgodnie z bilansem	-22
5	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym TIER I	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	
Suma kapitału podstawowego TIER I			12 166
II. KAPITAŁ TIER II			0
SUMA FUNDUSZY WŁASNYCH BANKU ZGODNIE Z CRR			12 166

Informacje na temat funduszy własnych w okresie przejściowym zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym UE nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych przedstawiono w **Załączniku nr 4**.

6. UJAWNIENIA W ZAKRESIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH

Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitałowej

Bank prowadzi wewnątrzbankowy proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), na który składają się:

- 1) określenie polityki zarządzania ryzykiem i kapitałem;
- 2) identyfikacja wszystkich rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i określenie istotnych rodzajów ryzyka;
- 3) kwantyfikacja i agregacja ryzyka;
- 4) oszacowanie oraz alokacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitoring i kontrola ryzyka oraz kapitału wewnętrznego.

Bank uznaje jako ryzyka istotne następujące rodzaje ryzyka dla których oblicza kapitał wewnętrzny:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 6) ryzyko płynności;
- 7) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego. Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka. Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Obliczenia regulacyjnego wymogu kapitałowego wykonuje się w odniesieniu do:

- 1) ryzyka kredytowego według metody standardowej;
- 2) ryzyka operacyjnego według metody wskaźnika bazowego;
- 3) ryzyka walutowego według metody de minimis.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Banku przyjęta była minimalna wartość łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,875 %, tym samym kapitał regulacyjny mógł stanowić maksymalnie 58% funduszy własnych. Obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych ustalone zostało na maksymalnym poziomie 80%; tym samym przyjęte zostało posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 10%;

REGULACYJNE I WEWNĘTRZNE WYMOGI KAPITAŁOWE

WYMOGI KAPITAŁOWE NA POSZCZEGÓLNE RODZAJE RYZYK	Wymóg na 31.12.2018 r.	Wykorzystanie kapitału dostępnego (% FW)
Ryzyko kredytowe		
regulacyjny wymóg kapitałowy	5 684	46,7%
dodatkowy wymóg kapitałowy	705	5,8%
Ryzyko operacyjne		
regulacyjny wymóg kapitałowy	812	6,7%
dodatkowy wymóg kapitałowy	0	
Ryzyko walutowe		
regulacyjny wymóg kapitałowy	0	
dodatkowy wymóg kapitałowy	0	
Ryzyko koncentracji zaangażowań		
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	1 229	10,1%
Ryzyko płynności	0	
Ryzyko kapitałowe		
Całkowity wymóg kapitałowy (kapitał regulacyjny)	6 496	53,4%
Kapitał wewnętrzny	8 430	69,3%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	14,98%	x
Współczynnik kapitału Tier I	14,98%	x
Łączny współczynnik kapitałowy	14,98%	x
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	11,55%	x

WYMOGI W ZAKRESIE BUFORA ANTICYKLICZNEGO

Od dnia 1 stycznia 2018 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko instytucji, które posiadają ekspozycje kredytowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 rozporządzenia 575/2013. Jego wartość obowiązuje do dnia poprzedzającego dzień, od którego instytucja będzie obowiązana stosować wskaźnik zmieniony przez Ministra Rozwoju i Finansów w drodze rozporządzenia. Na dzień 31 grudnia 2018 r. takie rozporządzenie nie zostało wydane.

Lp.	Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	Dane na dzień 31.12.2018 r.
1.	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (w tys. zł)	81 191
2.	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego (0%)	0%
3.	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0

EKSPOZYCJE WAŻONE RYZYKIEM WG KLAS EKSPOZYCJI

Poniżej przedstawiono kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej, tytuł II, rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112.

Lp.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	103
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	162
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	14
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 129
6.	Ekspozycje detaliczne	2 315
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 414
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	230
9.	Ekspozycje kapitałowe	111
10.	Pozostałe ekspozycje	206
RAZEM METODA STANDARDOWA (SA)		5 684

7. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA KREDYTOWEGO

1. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując następujące kryteria:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
  - a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
  - b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- 2) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:

- a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek;
- b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nie przekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Należności przeterminowane rozumiane są jako należności wymagalne, które nie zostały spłacone w umownym terminie spłaty. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

Należności zagrożone są to należności w grupie poniżej standardu, wątpliwej i straconej. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.

Według stanu na dzień 31.12.2018r. Bank stosował definicje należności przeterminowanych, zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie Zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzy i rozwiązuje rezerwy na ryzyko zgodnie z zasadami określonymi w Zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku Spółdzielczego w Pruszczu Pomorskim. Procedura zgodna jest z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów.

2. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku oraz średnią (liczoną jako średnia ze stanów na koniec grudnia 2017r. oraz wszystkich miesięcy 2018 roku) kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2017 roku do 31.12.2018 roku w podziale na klasy ryzyka przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Klasa ekspozycji kredytowej	Waga ryzyka	Wartość ekspozycji na dzień 31.12.2018 r.	Średnia wartość ekspozycji w okresie
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0%	0	104
		250%	514	508
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20%	10 089	5 908
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	20%	663	553
		50%	86	97
		100%	0	13
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0%	50 061	46 694
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	100%	17 309	18 362
6.	Ekspozycje detaliczne	75%	48 842	49 284
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	35%	175	103
		100%	22 279	21 851
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	100%	1 251	865
		150%	1 083	718
9.	Ekspozycje kapitałowe	100%	1 383	1 383
10.	Pozostałe ekspozycje	0%	2 903	3 158
		20%	813	641
		100%	2 417	2 488
RAZEM			159 868	152 730

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w podziale na klasy ekspozycji.

Struktura geograficzna ekspozycji nie jest prezentowana, ponieważ Bank prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Struktura branżowa ekspozycji z uwzględnieniem klas ryzyka.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa	Struktura	Wartość bilansowa w kategorii "normalne"	Struktura	Wartość bilansowa w kategorii "pod obserwacją"	Struktura	Wartość bilansowa w kategorii "poniżej standardu"	Struktura	Wartość bilansowa w kategorii "wątpliwe"	Struktura	Wartość bilansowa w kategorii "stracone"	Struktura
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt	38 951	41%	37 871	41%	0	0%	1080	100%	0	0	0	0%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- uprawa zbóż, roślin strączkowych, roślin oleistych na nasiona	20 988	22%	20 988	23%	0	0%	0	0	0	0	0	0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- chów i hodowla świń	5 542	6%	5 542	6%	0	0%	0	0	0	0	0	0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- chów i hodowla bydła mlecznego oraz chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów	4 276	4%	3 228	3%	1 048	100%	0	0%	0	0	0	0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych	3 098	3%	3 098	3%	0	0%	0	0	0	0	0	0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- pozostałe PKD	686	1%	686	1%	0	0%	0	0	0	0	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	725	1%	725	1%	0	0%	0	0	0	0	0	0%
Budownictwo	1 454	2%	1 454	2%	0	0%	0	0%	0	0	0	0
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5 828	6%	5 828	6%	0	0%	0	0	0	0	0	0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10 889	11%	10 005	11%	0	0%	0	0	884	100%	0	0
Pozostałe	3 318	3%	3 318	4%	0	0%	0	0	0	0	0	0
Suma	95 755	100%	92 743	100%	1 048	100%	1080	100%	884	100%	0	0%

5. Struktura ekspozycji dla kategorii małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Lp.	Klasa ekspozycji kredytowej	Wartość ekspozycji wobec MŚP
1	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	13 421
2	Ekspozycje detaliczne	43 090
3	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	19 574
RAZEM		76 085

6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji.

Klasa ekspozycji	a'vista	pow 1 dnia do 1 m-ca	pow 1 m-ca do 3 m-cy	pow 3 m-cy do 6 m-cy	pow 6 m-cy do 12 m-cy	pow 1 roku do 3 lat	pow 3 lat do 5 lat	pow 5 lat do 10 lat	pow 10 lat do 20 lat	powyżej 20 lat	Razem
Rządy centralne i banki centralne	514										514
Samorządy terytorialne i władze lokalne	1 022	22	106	129	314	1 153	2 696	4 652	796		10 890
Sektor publiczny	663			86							749
Institucje	10 646	39 415									50 061
Przedsiębiorcy	2 789	97	311	675	1 282	3 254	2 554	3 605	2 637	162	17 366
Detaliczne	7 592	214	998	2 307	3 735	13 305	8 926	9 683	2 967	116	49 843
Zabezpieczenie na nieruchomościach mieszkalnych		1	1	4	7	30	31	52	48		174
Zabezpieczenie na nieruchomościach komercyjnych	707	100	398	828	1 686	5 587	4 254	6 119	2 838	0	22 517
Niewykonanie zobowiązania	592	14	274	49	154	665	328	310	51		2 437
Kapitałowe								496		887	1 383
Pozostałe	2 931	813								2 389	6 133
RAZEM	27 456	40 676	2 088	4 078	7 178	23 994	18 789	24 917	9 337	3 554	162 067

7. Ekspozycje zagrożone, salda korekt wartości i rezerw, korekty wartości i rezerwy w 2018 r. w podziale na branże.

Wyszczególnienie	Należności zagrożone wg wartości bilansowej brutto	Rezerwy celowe i odpisy	Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami celowymi
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- uprawy rolne połączone z chowem i hodowla zwierząt	1 175	95	8,1%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- uprawa zbóż, roślin strączkowych, roślin oleistych na nasiona	0	0	0,0%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- chów i hodowla świń	0	0	0,0%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- chów i hodowla bydła mlecznego oraz chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów	0	0	0,0%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych	0	0	0,0%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo- pozostałe PKD	0	0	0,0%
Przetwórstwo przemysłowe	760	760	100,0%
Budownictwo	0	0	0,0%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 144	261	22,8%
Transport i gospodarka magazynowa	0	0	0,0%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0	0,0%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0		0,0%
Pozostałe	0	0	0,0%
Razem	3 079	1 116	36,2%

8. Ekspozycje zagrożone- w podziale na obszary geograficzne

Struktura geograficzna ekspozycji nie jest prezentowana, ponieważ Bank prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

9. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji kredytowych:

Kategorie należności	Stan na 01.01.2018 r.	Zwiększenia rezerw/ odpisów	Spisanie w ciężar rezerw/ odpisów	Przeniesienie do ewidencji pozabilansowej	Rozwiązanie rezerw/ odpisów	Przemieszczenia pomiędzy grupami	Stan na 31.12.2018 r.
Należności od sektora finansowego	0	0	0	0	0	0	0
Należności od sektora niefinansowego, w tym:	1244	530	18	0	488	0	1268
- należności normalne i pod obserwacją	160	87	0	0	123	-85	39
- należności poniżej standardu	51	246	0	0	96	-107	94
- należności wątpliwe	0	169	0	0	82	192	279
- należności stracone	1033	28	18	0	187	0	856
Należności od sektora budżetowego	0	0	0	0	0	0	0

8. UJAWNIENIA W ZAKRESIE KORZYSTANIA Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI)

Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, z wyjątkiem ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego, jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące oraz ekspozycji wobec instytucji, jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (ECAI): Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard and Poor's Ratings Services.

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC+ i poniżej	Caa1 i poniżej	CCC+ i poniżej

Poniżej przedstawiono wartości ekspozycji związanych ze stopniem jakości kredytowej rządu polskiego, który na dzień 31. 12.2018 r. wynosił „2”, co oznacza wagę ryzyka na poziomie 50%.

Lp.	Klasa ekspozycji kredytowej	Waga ryzyka	Wartość ekspozycji na dzień 31.12.2018 r.
1.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	50%	86
2.	Ekspozycje wobec instytucji	50%	0
RAZEM			86

9. UJAWNIENIA W ZAKRESIE RYZYKA RYNKOWEGO

Na dzień 31 grudnia 2018 r. ryzyko rynkowe stanowi w Banku jedynie ryzyko walutowe.

- 1) Wymóg kapitałowy zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b. 2: nie dotyczy Banku,
- 2) Wymóg kapitałowy zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c – ryzyko walutowe: 0,00 zł.

W 2018 roku Bank wyznaczał wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z metodą, o której mowa w art. 351 Rozporządzenia CRR. Na dzień 31 grudnia 2018 roku całkowita pozycja walutowa netto (ekspozycja) nie przekroczyła 2% łącznych funduszy własnych Banku – nie wystąpiła więc konieczność wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

10. UJAWNIENIA W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2018 r. wynosi 812 tys. zł.

Informacje o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2018 roku przedstawiono w tabeli poniżej:

LP	Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Suma strat brutto	Transfer ryzyka (kwoty odsyskane)	Straty faktyczne netto
1	Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione			
		2. Kradzież i oszustwo			
2	Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo			
		2. Bezpieczeństwo systemów			
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze			
		2. Bezpieczeństwo środowiska pracy			
		3. Podziały i dyskryminacja			
4	Klienci, produkty i praktyka biznesowa	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów			
		2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe			
		3. Wady produktów			
		4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje			
		5. Usługi doradcze			
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1. Klęski żywiołowe i inne zdarzenia	2	2	0
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	1. Systemy	1	0	1
7	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	9	9	0
		2. Monitorowanie i sprawozdawczość			
		3. Napływ i dokumentacja klientów			
		4. Zarządzanie rachunkami klientów	8	3	5
		5. Kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)			
		6. Sprzedawcy i dostawcy			
Razem			20	14	6

W 2018 roku bank poniósł straty brutto z tytułu zdarzeń operacyjnych w łącznej wysokości 20 tys. zł. Z powyższej kwoty odzyskana została kwota 14 tys. zł.

W ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym były podejmowane następujące działania w celu zapobieżenia wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości:

- a) szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne pracowników;
- b) zatrudnienie dodatkowych pracowników;
- c) zalecenia kontroli wewnętrznej;
- d) ustawiczna wymiana i modernizacja sprzętu informatycznego i innych urządzeń technicznych;
- e) wzmożenie samokontroli pracowników.

Informacje o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych:

W 2018 roku nie wystąpiły zdarzenia operacyjne, które istotnie wpłynęły na działalność banku.

11. UJAWNIENIA W ZAKRESIE EKSPOZYCJI KAPITAŁOWYCH

Bank stosuje zasady (politykę) rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów, zgodne z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 1047, z późn. zm.) oraz z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 329), w tym: zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych. W 2018 r. Bank nie wprowadził zmian w zasadniczych założeniach i praktykach mających wpływ na wycenę posiadanych aktywów finansowych.

Podział ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1	Akcje SGB -Bank SA		886
2	Udział w Spółdzielni Spółdzielczy System Ochrony SGB		1
2	Bankowe Papiery Wartościowe		496
	RAZEM		1 383

W 2018 roku Bank nie dokonywał przeszacowań, które miałyby wpływ na wielkość funduszy własnych. Bank zwiększa liczbę zakupionych akcji banku zrzeszającego zgodnie z przyjętymi w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego długoterminowymi celami kapitałowymi.

Wyżej wymienione ekspozycje kapitałowe nie zostały zakupione w celu osiągnięcia zysków kapitałowych, celem zakupu było dokapitalizowanie podmiotu i wzmocnienie współpracy biznesowej. Posiadane akcje nie były przedmiotem obrotu giełdowego.

W 2018 r. w Banku nie było zrealizowanych zysków lub strat ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w zakresie ekspozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym. Nie wystąpiły również niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny.

12. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE NARAŻENIA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału. W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) Ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 2) Ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych;

Bank przyjmuje że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter skonsolidowany, oznacza to, że obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku oraz całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej, w ścisłym powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka.

Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.

Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych oraz nie posiada oprocentowanych przyznaných linii kredytowych, tym samym (za wyjątkiem badania wpływu ryzyka płynności na poziom ryzyka stopy procentowej) pozycje te są wyłączone z przeprowadzanych pomiarów poziomu ryzyka stopy procentowej.

Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie pozycje wrażliwe na zmianę stopy procentowej.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:

- 1) lukę przeszacowania;
- 2) metodę wyniku odsetkowego;
- 3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
- 4) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy według stanu na dzień 31.12.2018r. wyniósł :

- przy założeniu spadku stóp procentowych o 200 pb. spadek dochodu wynosiłby 1 655 tys. zł, co stanowi 40,4% dochodu odsetkowego, który bank by uzyskał w okresie 12 m-cy, gdyby stopy procentowe pozostały na niezmiennym poziomie. Spadek dochodu w stosunku do funduszy własnych stanowi 13,6 %,

- przy założeniu wzrostu stóp procentowych o 200 pb. wzrost dochodu wynosiłby 1 833 tys. zł, co stanowi 44,8% dochodu odsetkowego, który bank by uzyskał w okresie 12 m-cy, gdyby stopy

procentowe pozostały na niezmienionym poziomie. Wzrost dochodu w stosunku do funduszy własnych stanowi 15,1 %.

Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału według stanu na dzień 31.12.2018r. wyniósł:

- przy założeniu spadku stóp procentowych o 200 pb. zmiana wartości ekonomicznej kapitału wynosiłaby (-) 31 tys. zł (spadek) , co stanowi 0,25 % funduszy własnych ,
- przy założeniu wzrostu stóp procentowych o 200 pb. zmiana wartości ekonomicznej kapitału wynosiłaby 31 tys. zł, co stanowi 0,25 % funduszy własnych.

13. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ

W 2018 roku w zakresie wynagrodzeń dla kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka, obowiązywała Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze określająca zasady ustalania, wypłacania i monitorowania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. Została opracowana z uwzględnieniem przepisów:

- 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe,
- 2) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- 3) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji.

Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustalił, iż niniejsza Polityka dotyczyć będzie członków Zarządu Banku.

Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadzono zmienny składnik wynagrodzenia w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach - regulaminową premię roczną. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu operacyjnego oraz apetytu na ryzyko w danym okresie, w zakresie:

- 1) zysku netto,
- 2) zwrotu z aktywów (ROA),
- 3) wskaźnika jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych (według wartości bilansowej brutto) w kredytach ogółem,

- 4) całkowity współczynnik kapitałowy.

Pozytywna ocena uwarunkowana jest od wykonania planu finansowego na poziomie:

- 1) przynajmniej 80% zysku netto,
- 2) przynajmniej 80% zwrotu z aktywów (ROA),
- 3) niższym niż 120% wskaźnika jakości portfela kredytowego,
- 4) przynajmniej 95% całkowitego współczynnika kapitałowego .

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie,
- 2) pozytywną ocenę odpowiedzialności,
- 3) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

Członek Zarządu uzyskuje pozytywną ocenę tylko i wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich powyżej wskazanych przesłanek.

Oceny, o których mowa powyżej Rada Nadzorcza dokonuje najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata.

Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.

Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może być wyższa, niż 15% rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto Banku za dany rok podlegający ocenie.

Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej.

Informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze wypłacone w 2018 roku:

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Kwota wynagrodzenia wypłaconego w 2018 r.
1	Wynagrodzenie ogółem Członków Zarządu- 3 osoby	490
2	Wynagrodzenie stałe Członków Zarządu- 3 osoby	410
3	Wynagrodzenie zmienne Członków Zarządu - 3 osoby, w tym:	80
	część wypłacona	80
	część odroczone	0
4	Suma wypłat odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
5	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0
7	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
8	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
9	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

14. UJAWNIENIA W ZAKRESIE RYZYKA PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ

1. Organizacja systemu zarządzania ryzykiem płynności

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają: Wiceprezes ds. finansowych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która w ramach pełnionego nadzoru dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku, zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank, zatwierdza, ujęte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych.
- 2) Zarząd, który zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności, zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności, w tym limity ograniczające ryzyko, wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą. Wiceprezes ds. finansowych odpowiada za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności, a Prezes Zarządu odpowiada za nadzór nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka płynności.
- 3) Komórka monitorująca- komórka organizacyjna, która w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej wykonuje zadania związane z pomiarem i monitorowaniem ryzyka płynności (Stanowisko ds. analiz ryzyka) oraz okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury, metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów, zgłasza również potrzebę zmian w polityce płynnościowej Banku, ocenia poziomu ryzyka płynności, wyznacza nadzorcze miary płynności oraz wskaźniki LCR i NSFR, ocenia nowe produkty bankowe w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności, opracowuje scenariusze sytuacji kryzysowych, opracowuje propozycje rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku, sporządza raporty dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 4) Komórka zarządzająca- komórka organizacyjna, w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej wykonująca zadania związane z utrzymaniem bieżącej i krótkoterminowej płynności Banku (Dział finansowo-księgowy) oraz okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową i optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.
- 5) Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych, sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego, przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

2. Źródła finansowania działalności banku

Głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji rządowych i samorządowych. Depozyty sektora niefinansowego stanowią ponad 80% sumy pasywów.

Bank uznaje depozyty tego sektora za najbardziej stabilne źródło finansowania. Ponadto Bank stara się pozyskiwać depozyty o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Dlatego oferta depozytowa Banku skierowana jest głównie do klientów detalicznych sektora niefinansowego. Dodatkowo Bank dąży do dywersyfikacji źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej oraz do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie. Głównym źródłem finansowania kredytów długoterminowych w Banku jest nadwyżka funduszy własnych nad aktywami niepłynnymi oraz osad na najbardziej stabilnych depozytach terminowych gospodarstw domowych.

Bank posiada bardzo ograniczone możliwości pozyskania innych, niż wskazane powyżej źródeł finansowania płynności długoterminowej, stąd podejmuje działania w kierunku zapewnienia stabilności, w tym przede wszystkim ograniczenia ryzyka braku odnawialności depozytów; działania są zawarte w posiadanym przez Bank: planie pozyskania i utrzymania środków uznawanych za stabilne źródło finansowania oraz planie awaryjnym na wypadek utraty lub zagrożenia utraty płynności finansowej.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe są to zadania wykonywane przez komórkę zarządzającą, natomiast funkcje zarządzania płynnością są to zadania wykonywane przez komórkę monitorującą. Powyższe funkcje są wykonywane wyłącznie w Centrali Banku, należy więc uznać, że funkcje są w pełni scentralizowane.

4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

Bank jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Podział zadań w systemie zarządzania ryzykiem płynności w Systemie Ochrony:

Zadania wykonywane przez Bank Zrzeszający na rzecz Banku: prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banku, zabezpieczanie Banku przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych, zabezpieczanie płynności śróddziennej, prowadzenie rachunków bieżących Banku, udzielanie kredytów w rachunku bieżącym, udzielanie kredytów rewolwingowych, gromadzenie nadwyżek środków banków spółdzielczych, prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego, utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego, wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), pośredniczenie w zakupie przez banki spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię, przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności, wsparcie banków spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Zadania Spółdzielni Systemu Ochrony SGB: udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony, wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego, ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony, monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej, prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami, opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Bank zobowiązany jest wykonywać następujące zadania w zakresie ryzyka płynności wynikające z przynależności do zrzeszenia: lokowanie nadwyżek płynnościowych w BZ, prowadzenia rachunków w BZ, posiadanie wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym lub niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym, które zabezpieczą wypływy z rachunku

bieżącego na koniec dnia operacyjnego. Banki Spółdzielcze, dokonują zakupu aktywów finansowych wyłącznie za pośrednictwem i zgodą Banku Zrzeszającego, zgoda, nie jest wydawana jeżeli zakup aktywów może spowodować przekroczenie, przyjętego w Systemie Ochrony, maksymalnego limitu inwestycji finansowych.

Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w zakresie ryzyka płynności ma obowiązek: realizować zadania związane z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli, ograniczania oraz klasyfikowania ryzyka zgodnie z umową Systemu ochrony SGB, posiadać plany pozyskiwania i utrzymywanie depozytów, nie pozyskiwać finansowania od innych banków spółdzielczych.

5. Informacje ilościowe

1) Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Lp	Rodzaj nadwyżki	Wartość nadwyżki
1	Środki w kasie z wyłączeniem gotówki utrzymywanej w związku z codzienną działalnością	308
2	Środki na rachunkach bieżących w Banku Zrzeszającym	545
3	Lokata "automatyczny" O/N	886
4	Lokaty w Banku Zrzeszającym	39 415
	<i>do 7 dni</i>	28 909
	<i>od 7-30 dni</i>	10 506
	<i>powyżej 30 dni</i>	0
5	Minimum Depozytowe	6 325
	Razem	47 479

2) Wielkość wiążących banki nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR i NSFR

Lp	Nazwa	Wielkość na dzień 31.12.2018r.	Limity regulacyjne
1	Miara płynności długoterminowej M2	2,38	1,00
2	Wskaźnik LCR	2,43	1,00
2	Wskaźnik NSFR	1,38	1,11

W związku z uzyskana zgodą KNF na stosowanie zagregowanego wskaźnika LCR, Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB musi posiadać wskaźnik LCR na poziomie 80% limitu wynikającego z przepisów zewnętrznych, co oznacza, że w 2018 r. była to wartość 0,80. Natomiast w zakresie wskaźnika NSFR bank zobowiązany jest do utrzymywania poziomu określonego przez SSO.

3) Limity ograniczające ryzyko płynności

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA PŁYNNOŚCI	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
1	Maksymalny udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	10,0%	4,1%	40,6%
2	Maksymalny udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	20,0%	12,1%	60,7%
3	Minimalny udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	105,0%	156,1%	148,7%
5	Minimalny udział aktywów nieobciążonych powiększonych o zobowiązania pozabilansowe otrzymane w pasywach niestabilnych	100,0%	133,8%	133,8%
6	Minimalny udział pasywów stabilnych powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	100,0%	122,3%	122,3%

4) Luka płynności

LUKA	Przedział czasowy		
	<= 1 tygodnia	> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	> 1 miesiąca <= 3 miesięcy
Aktywa	49 147	11 145	3 702
Należności	45 040	11 145	3 702
Pozostałe aktywa	4 107	0	0
Zobowiązania pozabilansowe (otrzymane)	0	0	0
Pasywa	106 673	6 098	14 047
Zobowiązania	91 202	5 999	12 686
Pozostałe pasywa	14 355	0	0
Zobowiązania pozabilansowe (udzielone)	1 116	99	1 361
LUKA w przedziałach	-57 526	5 047	-10 345
LUKA SKUMULOWANA (od początku)	-57 526	-52 479	-62 824
LUKA SKUMULOWANA (od końca)	-4 593	52 933	47 886

5) Dodatkowe zabezpieczenia płynności

Lp	Dodatkowe zabezpieczenia płynności	Wartość
1	Otwarte niewykorzystane limity kredytu rewolwingowego w BZ	0
2	Pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 420
3	Lokata płynnościowa złożona przez BZ ze środków Minimum Depozytowego	148 346
Razem		205 766

6. Informacje jakościowe:

1) Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- a) Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- b) Przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- c) Nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- d) Znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- e) Konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- f) Istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- g) Ograniczone możliwości znalezienia innych źródeł finansowania, w szczególności na hurtowym rynku finansowym,
- h) Brak wypełniania wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa (pomimo braku konieczności ich spełnienia na poziomie indywidualnym),
- i) Wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- j) Wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- k) Niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych.

2) Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- a) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego,
- b) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- c) różne terminy wymagalności depozytów,
- d) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

3) Techniki ograniczania ryzyka płynności

Poza dywersyfikacją źródeł finansowania Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka płynności:

- d) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów Systemu Ochrony SGB,
- e) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- f) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- g) przynależność do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego
- h) utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- i) określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- j) systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

4) Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

- a) aktywa płynne – wszystkie aktywa Banku spełniające warunki aktywów nieobciążonych;

- b) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- c) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- d) depozyty ogółem – depozyty oraz depozyty banków;
- e) depozyty elektroniczne – depozyty (terminowe lub bieżące), które mogą zostać wycofane również poza placówką Banku (przez kanały internetowe lub mobilne);
- f) dzień sprawozdawczy - dzień, na który Bank oblicza nadzorcze miary płynności; dla obliczeń nadzorczych miar płynności dniem sprawozdawczym jest każdy dzień roboczy;
- g) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w trakcie bieżącego dnia;
- h) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- i) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- j) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- k) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- l) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- m) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni;
- n) termin płatności – termin zapadalności lub wymagalności liczony od dnia, na który sporządzane jest zestawienie terminów płatności wynikających z umowy;
- o) nadzorcze miary płynności – wskaźniki płynności i limity określone w uchwale KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności;
- p) wskaźnik LCR / wymóg dotyczący pokrycia płynności – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR; opisana w niniejszej procedurze budowa wskaźnika LCR dotyczy zasad obowiązujących w Systemie, przy czym zaznaczono te zmiany, które należy uwzględnić na potrzeby sprawozdawczości do NBP;
- q) wskaźnik NSFR / wymóg dotyczący stabilnego finansowania netto – wskaźnik płynności długoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR; budowa wskaźnika, do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika, została określona przez Spółdzielnię w niniejszej procedurze,
- r) podmioty regulowane – zgodnie z ustawą o nadzorze uzupełniającym zaliczają się do nich w szczególności: banki, oddziały instytucji kredytowych, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń, firmy inwestycyjne;
- s) transakcje zawierane na rynku hurtowym – transakcje zawierane z podmiotami regulowanymi, operacje dokonywane w ramach świadczenia usług pośrednictwa finansowego na rachunek własny w imieniu klienta;
- t) osoby wewnętrzne – osoby i podmioty wymienione w obowiązującym w Banku regulaminie udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń osobom i podmiotom wymienionym w art. 79, 79a Prawa bankowego, z wyłączeniem członków Banku, którzy nie są jednocześnie pozostałymi osobami/podmiotami wskazanymi w tym regulaminie;
- u) małe lub średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 osób, i których obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR, i/lub których roczna suma

bilansowa nie przekracza 43 mln EUR , przy czym za przedsiębiorstwo uznaje się każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej. Obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne prowadzące działalność rzemieślniczą lub inne rodzaje działalności, oraz spółki cywilne lub stowarzyszenia regularnie prowadzące działalność gospodarczą;

- v) gospodarstwo domowe – podmiot będący przedsiębiorcą indywidualnym, osobą prywatną lub rolnikiem indywidualnym;
- w) tolerancja ryzyka płynności – poziom ryzyka jakie zamierza ponosić Bank; Bank określa tolerancję ryzyka płynności w ramach obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem.

5) Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą. Bank w 2018 roku inwestował nadwyżki środków tylko w lokaty w Banku Zrzeszającym. W związku z tym ryzyko płynności rynku nie miało znaczenia w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

6) Sposób wykorzystania testów warunków skrajnych.

Przeprowadzaniem testów warunków skrajnych zajmuje się Spółdzielnia SSO, zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy:

- a) scenariuszu systemowym zakładającym kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występują wzrost należności zagrożonych, wpływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych;
- b) scenariuszami indywidualnymi zakładającymi: materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych, wzrost kosztu finansowania depozytów, spadek stóp procentowych;
- c) scenariuszu mieszanym, uwzględniającym kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym.

Dla każdego scenariusza określany jest wpływ sytuacji skrajnej na określone w Grupowym Planie Naprawy obszary krytyczne: płynności, mierzony wskaźnikami: LCR oraz NSFR; rentowności (w tym poziom ryzyka kredytowego), mierzony wskaźnikami: ROA, C/I, należności zagrożonych , poziomu ozerwowania ;wyłaczalności, mierzony wskaźnikami: TCR oraz dźwigni finansowej.

Wyniki testów wraz z ich opisem przekazywane są, w okresach kwartalnych, przez Spółdzielnię SSO do Banku. Aktualizacja scenariuszy testowych następuje przynajmniej w okresach rocznych wraz z aktualizacją Grupowego Planu Naprawy.

7) Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych.

W Zasadach zarządzania ryzykiem płynności uwzględniających zapisy znowelizowanej Rekomendacji P plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie wyników testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy. W przypadkach, w których wyniki testu wskazują, że realizacja scenariusza powoduje obniżenie wskaźników LCR lub NSFR poniżej wartości krytycznej (określonej w Awaryjnym Planie Płynności) Bank ocenia czy dysponuje odpowiednimi instrumentami niwelującymi negatywne skutki realizacji scenariusza (tj. Bank ocenia, czy w ramach opisanych w Awaryjnym Planie Płynności opcji naprawy, doprowadziłby do poprawy wskaźnika LCR/NSFR do poziomu zbliżonego do wartości ostrzegawczej) lub podejmuje działania ograniczające ryzyko (jeżeli nie byłby w stanie naprawić sytuacji).

8) Polityka utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- a) sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- b) dodatkowe źródła finansowania w postaci: wykorzystania przyznanych linii kredytowych, sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów, pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego, pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni, pozyskania kredytu refinansowego z NBP, przyrostu depozytów po zwiększonym koszcie.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków: brak obciążeń, wysoka jakość kredytowa, łatwa zbywalność, brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków, sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego, bufora, przy czym:

- a) podstawowa część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się do 7 dni;
- b) uzupełniająca część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się powyżej 7 dni do 30 dni.

Bank dokonuje obliczeń potrzebnej kwoty aktywów nieobciążonych w okresach miesięcznych.

9) Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia.

W ramach umowy zrzeszenia Bank ma możliwość pozyskiwania środków z Banku Zrzeszającego w postaci kredytu w rachunku bieżącym, kredytu rewolwingowego lub kredytu celowego. Kredyty dla banków spółdzielczych udzielane są zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego i uzależnione są od oceny kondycji finansowej banku wnioskującego o dany kredyt. W ramach uczestnictwa w Systemie Ochrony SGB w przypadku zagrożenia utraty bieżącej zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych Bankowi może zostać udzielona pomoc płynnościowa w postaci:

- a) zwolnienia Banku z obowiązku utrzymywania środków Minimum Depozytowego poprzez zwolnienie blokady Rachunku Minimum Depozytowego danego banku- na dzień ujawnienia wartość środków zablokowanych na rachunku Minimum Depozytowego wynosi 6 325 tys. zł.
- b) udzieleniu pomocy, z wyodrębnionej części środków Funduszu Pomocowego- na dzień ujawnienia wysokość pomocy jaką Uczestnik potencjalnie mógłby otrzymać wynosi – 57.420 tys. zł
- c) udzielenia Bankowi Spółdzielczemu pomocy w formie lokaty płynnościowej ze środków Minimum Depozytowego- na dzień ujawnienia wysokość lokaty płynnościowej założonej przez Bank Zrzeszający w Banku Spółdzielczym mogłaby wynosić do 148.346 tys. zł.
- d) udzielenie pomocy zwrotnej z pozostałej części Funduszu Pomocowego, zgodnie z Zasadami udzielania pomocy finansowej z Funduszu Pomocowego w Systemie Ochrony SGB w formie:
  - pożyczki płynnościowej – udzielanej na wsparcie płynności Uczestnika;
  - pożyczki restrukturyzacyjnej – udzielanej na wsparcie działań, mających na celu usunięcie niewypłacalności lub groźby niewypłacalności Uczestnika;
  - kaucji - ustanowionej celem zabezpieczenia wiarygodności wymagającej utworzenia rezerwy celowej;
  - gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń;

- nabycia wierzytelności;
  - pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych;
  - objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku Spółdzielczego;
  - wniesienia wkładów pieniężnych do Banku Spółdzielczego
- e) udzielenie pomocy bezzwrotnej z pozostałej części Funduszu Pomocowego, zgodnie z Zasadami udzielania pomocy finansowej z Funduszu Pomocowego w Systemie Ochrony SGB w formie:
- umorzenia całości lub części pomocy w zakresie należności głównej;
  - wpłaty na fundusz zasobowy lub rezerwy Banku Spółdzielczego.

10) Częstotliwość i rodzaj wewnętrznej sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- a) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- b) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania;
- c) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- d) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- e) poziomu aktywów nieobciążonych;
- f) analizy wskaźników płynności;
- g) wyników testów warunków skrajnych;
- h) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
- i) stopnia wykorzystania wskaźników wczesnego ostrzegania;
- j) stopnia przestrzegania limitów.

Analiza ryzyka płynności sporządzana jest z częstotliwością miesięczną i przekazywana jest Zarządowi w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego analiza dotyczy.

Pogłębiona analiza płynności długoterminowej sporządzana jest raz w roku w terminie do końca czerwca po upływie roku którego analiza dotyczy.

Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane na podstawie powyższych analiz składa Radzie Nadzorczej syntetyczne sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej w cyklach:

- 1) kwartalnie: ocenę wykonania podstawowych wskaźników określonych w Strategii Banku, w tym wskaźniki w zakresie ryzyka płynności;
- 2) co najmniej raz na pół roku – syntetyczną informację na temat realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową (w tym w zakresie ryzyka płynności).

15. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE SPEŁNIANIA PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKREŚLONYCH W ART. 22aa USTAWY PRAWO BANKOWE

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji.

Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2018 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu pełnią swoje funkcje w sposób rzetelny i uczciwy oraz kierują się należyłą starannością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem.

Bank zapewnia środki niezbędne do przygotowania Członków Rady Nadzorczej i Zarządu do pełnienia przez nich funkcji i środki niezbędne do ich szkolenia.

16. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE DŹWIGNI FINANSOWEJ

Bank identyfikuje ryzyko nadmiernej dźwigni jako ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów; Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.

Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:

- 1) w łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier I,
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

Bank ustalił limit wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie minimum 3,3%.

Wskaźnik dźwigni finansowej monitorowany jest w okresach kwartalnych i stanowi element informacji zarządczej na posiedzenie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

W tabeli poniżej przedstawione zostały informacje na temat aktywów oraz zobowiązań pozabilansowych udzielonych uwzględnionych w obliczaniu wskaźnika dźwigni, które zostały uzgodnione ze sprawozdaniami finansowymi.

L.p.	Wyszczególnie	Wartość na dzień 31.12.2018 r.
1	Kapitał Tier I	12 166
2	Aktywa uwzględnione przy obliczeniu wskaźnika dźwigni	157 072
3	Zobowiązania pozabilansowe z uwzględnieniem współczynników konwersji	2 819
4	Ekspozycja całkowita do wskaźnika dźwigni	159 891
5	Wskaźnik dźwigni finansowej (%)	7,61%

Poziom wskaźnika dźwigni w 2018 roku wynosił od 7,61% do 8,40%. Na jego wysokość największy wpływ ma poziom kapitału Tier I oraz zwiększająca się skala działalności Banku.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15.02.2016 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013. Bank dokonuje wymaganego ujawnienia w **Załączniku nr 5** do niniejszego dokumentu.

17. UJAWNIENIA W ZAKRESIE AKTYWÓW OBCIĄŻONYCH I WOLNYCH OD OBCIĄŻEŃ

Na dzień 31.12.2018 r. wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

L.p.	Wyszczególnie	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
1	Kredyty na żądanie			4 311	
2	Instrumenty udziałowe			887	
3	Dłużne papiery wartościowe			500	
4	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie			145 196	
5	Inne aktywa			5 856	
6	Aktywa razem			156 750	

Bank w odniesieniu do ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń stosuje wytyczne EUNB z 27 czerwca 2014 roku EBA/GL/2014/03,. Bank dokonuje wymaganego ujawnienia w **Załączniku nr 6** do niniejszego dokumentu.

18. UJAWNIENIA W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego

skuteczności. W celu pełnienia sprawnego nadzoru nad systemem kontroli wewnętrznej Rada Nadzorcza spośród swoich członków powołała Komitet Audytu. Komitet wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie sprawozdawczości finansowej i systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

1. funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,
2. komórka do spraw zgodności, której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.
3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych

z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorczej bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

Roczna ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej została przeprowadzona na podstawie informacji ogólnych o wdrożonym w Banku systemie kontroli wewnętrznej oraz rodzajach i zakresie badań/kontroli/audytów przeprowadzonych w 2018 roku jak również roli komórki do spraw godności.

W wyniku przeprowadzonej analizy uznano, że System kontroli wewnętrznej jest skuteczny i adekwatny o czym świadczy umiarkowany poziom ryzyka stwierdzonych nieprawidłowości ale pomimo tego wymagający poprawy. Stwierdzone nieprawidłowości zaliczone były do kategorii nieprawidłowości mało znaczących i nieznaczących, poziom ryzyka związany z tymi nieprawidłowościami był umiarkowany jednak podjęto odpowiednie działania w celu ich wyeliminowania i objęto monitorowaniem efekty tych działań. Korygowano i zaimplementowano odpowiednie mechanizmy zapobiegające powtarzaniu się tych nieprawidłowości.